

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Методичні рекомендації
та плани семінарських занять
для студентів першого курсу
Інституту зорного та дистанційного навчання
усіх спеціальностей

Київ 2002

Укладачі: Г. Д. Темко – д-р, філос. наук, проф., зав. кафедри історії та політології; В. М. Гребенніков – канд. іст. наук, доц.; Н. В. Бем – асистент; С. Г. Головка – канд. іст. наук, доц.; О. М. Захарчук – канд. іст. наук, доц.; О. Г. Ількова – асистент; Д. С. Ковальчук – канд. іст. наук, доц.; Т. Є. Курченко – канд. іст. наук, доц.; В. І. Павлюченко – асистент; І. А. Петасюк – канд. іст. наук, доц.; О. І. Петасюк – канд. іст. наук, доц.; О. А. Юрченко – канд. іст. наук, доц.

Відповідальний за випуск О. М. Захарчук

Рецензенти: О. П. Мельничук – канд. іст. наук, доц.;
С. В. Ситник – канд. політолог. наук, доц.

Затверджено на засіданні секції гуманітарних дисциплін
редакції НАУ 26 червня 2002 року.

1 907 Історія України: Методичні рекомендації та плани
семінарських занять / Уклад.: Г. Д. Темко, В. М. Гребенніков,
О. М. Захарчук та ін. – К.: НАУ, 2002. – 56 с.

Методичні рекомендації містять програму курсу "Історія України", теми контрольних робіт, плани семінарських занять, методичні рекомендації, теми рефератів, питання для самоконтролю, навчальні завдання та список рекомендованої літератури.

Призначені для студентів першого курсу усіх спеціальностей Інституту заочного та дистанційного навчання.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Курс історії України рекомендований Міністерством освіти і науки України для обов'язкового вивчення студентами усіх форм навчання згідно з концепцією викладання гуманітарних і суспільно-економічних дисциплін.

Мета вивчення курсу "Історія України" – дати студентам ґрунтовні наукові знання з історії виникнення і розвитку українського народу, його державності, головних суспільно-політичних і соціально-економічних процесів, що відбувались в Україні.

Методологічна основа вивчення курсу – це принципи об'єктивності та історизму, пріоритет загальнонадовських цінностей над політичними та класовими інтересами.

Протягом вивчення цього курсу реалізується пізнавальна, практично-політична, культурологічна, виховна та інші функції, формується науковий світогляд студентів.

У результаті вивчення дисципліни, що базується на вітчизняній та іноземній історіографії, студент (згідно з навчальною програмою) повинен засвоїти основні етапи формування і розвитку українського народу, його боротьбу за незалежність і державний суверенітет, усвідомити багатомірність історичного процесу, навчитись давати об'єктивну оцінку тим чи іншим історичним подіям, засвоїти історичний досвід та уроки історії, набуті навичок наукового аналізу, ефективного самостійної роботи із джерелами і літературою, узагальнення матеріалу, написання контрольних робіт, культури усних виступів; ведення дискусій.

Працюючи з літературою, необхідно підходити до неї творчо, порівнюючи альтернативні точки зору, і на цій основі виробляти самостійне розуміння історико-політичних процесів, вміти аргументовано підтвердити свою позицію.

Курс "Історія України" охоплює період з найдавніших часів до сучасності. Він розглядає процес формування українського етносу в контексті становлення європейської і світової цивілізації, містить найважливіші соціально-економічні, політичні та державотворчі події, національно-визвольний та громадський рух, діяльність політичних партій, видатних осіб, внутрішню та зовнішню політику України.

Програма курсу складена викладачами кафедри історії та підготовлї на основї рекомендованих Міністерством освіти і науки України навчальних програм і охоплює такі види навчального процесу: консультації, семінари, контрольні роботи, самостійну роботу студентів та іспити.

Студентам інституту заочного та дистанційного навчання необхідно виконати одну домашню контрольну роботу. Номери тем контрольних робіт збігаються із сумою двох останніх цифр номера залікової книжки студента. Якщо, наприклад, залікова книжка має номер 192538, то студент має писати одинадцять тему.

Кафедра історії пропонує теми контрольних робіт, плани семінарських занять, теми рефератів, питання для самоконтролю, навчальні завдання, та рекомендовану літературу.

Написання контрольної роботи передбачає вивчення рекомендованої літератури, повне висвітлення змісту теми з усіх питань плану.

Контрольна робота повинна мати певну структуру. У ній має бути вступ, в якому дається обґрунтування важливості теми та її значення для світолення. Питання необхідно висвітлити згідно з планом. Наводьчи питання, необхідно обов'язково робити посилки на літературу, які пишуться в такому порядку: автор, твір, том, місце, видавництво, рік видання, сторінка.

Необхідно звернути увагу на правильне оформлення контрольної роботи. Обсяг роботи – 20-24 сторінки зошита, на обкладинці слід записати прізвище, ініціали, адресу, а на першій сторінці – номер контрольної роботи, її назву і план. Сторінки нумеруються. До роботи додається список використаної літератури, ставиться підпис студента і дата виконання роботи.

Студенти, які не виконали контрольної роботи у передбаченій деканатом термін, до іспиту не допускаються.

Після певної самостійної підготовки студентам в обов'язковому порядку треба взяти участь в обговоренні питань семінарських занять, які проводяться в період сесії (за розкладом деканату).

ПРОГРАМА КУРСУ "ІСТОРІЯ УКРАЇНИ"

ВСТУП. ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНИЙ ПРЕДМЕТ

Предмет і завдання курсу "Історія України". Історія України як складова частина загальносвітової історії. Місце вітчизняної історії в системі вузівського навчання.

Міжпредметні зв'язки у вивченні історії України. Значення курсу "Історія України" для фахової підготовки і виховання громадянської позиції та патріотизму, вироблення історичної свідомості. Джерела і література з історії України.

ТЕМА 1. СТАРОДАВНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

1. Первісне суспільство і перші державні утворення і території України.

Початок формування людської цивілізації на території України, періодизація первісного суспільства. Неолітична революція. Трипільська культура. Розвиток землеробства скотарства.

Перші протодержавні утворення. Кімерійці, скифи, сармати. Економічні зв'язки з країнами Середземномор'я та Азії. Античні міста-держави Північно-Причорномор'я.

2. Східні слов'яни.

Найдавніші писемні свідчення та археологічні джерела про слов'ян. Розселення і заняття східних слов'ян, звичай, вірування побут.

Ангельський племінний союз. Боротьба з готами, гуннами аварями. Східнослов'янські племена і державоплемінні союзи VI-VI ст.

Еволюція суспільного устрою східних слов'ян. Поява приватної власності. Заснування Києва.

ТЕМА 2. КИЇВСЬКА РУСЬ

1. Передумови утворення Київської Русі.

Особливості державотворчого процесу у Східній Європі. Походження термінів "Русь", "Руська земля". Норманський фактор у Руській історії. Київ як політичний центр польняського союзу племен.

Теорії походження Київської Русі. Соціально-економічні і політичні фактори об'єднання слов'ян.

2. Розвиток Київської Русі, її політичний устрій та суспільна організація.

Основні етапи становлення і розвитку давньоруської держави.

Перші київські князі, їх внутрішні та зовнішні політика. Початок формування української народності. Хрещення Русі та його історичне значення. Володимир Великий та Ярослав Мудрий. Соціально-економічний розвиток. "Руська правда".

Причини роздробленості Русі. Проблема генезису української народності в історіографії. Перші згадки про етнонім "Україна".

Утворення самостійних феодальних князівств. Боротьба Русі з монголо-татарською навалою.

3. Галицько-Волинська держава.

Економічне і політичне зростання галицького князівства, внутрішні і зовнішні політика. Ростиславичі. Ярослав Осмомисл, Роман Мстиславович.

Соціально-економічний розвиток Галицько-Волинської держави. Соціально-політичний і адміністративний устрій. Данило Галицький. Поступовий занепад Галицько-Волинської держави.

ТЕМА 3. УКРАЇНА ПІД ВЛАДОЮ ЛИТВИ І ПОЛЬЩІ.

ЗАРОДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА

(XIV – ПЕРША ПОЛОВИНА XVII ст.)

1. Литовсько-польська експансія.

Приєднання до Литовського князівства Волині, Чернігово-Сіверщини, Поділля, Київщини і Пережеславщини. Боротьба Польщі, Угорщини і Литви за Галичину і Волинь. Політика великих литовських князів на українських землях. Соціально-політичний устрій держави. Кревська унія.

Початок польсько-лихтенської експансії на українські землі. Захоплення Польщею Галичини та Західного Поділля. Політика польського уряду щодо України. Адміністративний устрій українських земель наприкінці XVI століття.

Захоплення турками і татарами Південної України. Молдавського князівства, Вуковини та Бессарабії. Встановлення влади Росії над Чернігово-Сіверським землею. Соціально-економічні відносини на українських землях. Формування філіварково-панщинного господарства. Юридичне оформлення кріпосного права. Литовські статuti. Антифеодальні селянські виступи.

Захоплення Польщею Київщини, Волині та Брацлавщини. Зростання впливу Польщі на Литву, Люблінська унія 1569 р. Утворення Речі Посполитої. Соціально-економічний розвиток України після Люблінської унії. Селянське господарство, міста. Магдебурзьке право.

Наступи католицизму. Брестська церковна унія 1596 року.

Етапи формування і розвитку української народності.

2. Виникнення українського козацтва.

Причини виникнення і джерела формування українського козацтва. Запорізька Січ, її соціально-політичний, господарський військовий устрій. Зміни розташування Січей. Урядова політика щодо козаків. Виникнення реєстрового козацтва. Військові виступи запорізьких козаків проти турків і татар. Козацько-селянські повстання наприкінці XVI – на початку XVII ст. Ординація 1638 р.

ТЕМА 4. УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ.

СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ, ЇЇ ЗАНЕПАД ТА ЛІКВІДАЦІЯ (ДРУГА ПОЛОВИНА XVII – XVIII ст.)

1. Причини, характер, періодизація української революції. Україна напередодні національної революції 1648-1676 рр. Посилення кріпосного гніту. Зростання національно-релігійного гноблення. Рухайні сили, характер і мета національно-визвольної боротьби. Б. Хмельницький. Основні етапи революції.

2. Розгортання національно-визвольної боротьби у 1648-1657 рр.

Перемоги під Жовтими Водами і Корсунем. Битва під Пилипчами. Облога Львова і Замостя. Зборівський договір. Битва

під Берестечком. Білоцерківський мирний договір, розгром польського війська під Багатом, бої під Монастиришем і Жванцем. Жванецька угода. Українсько-російські зв'язки в роки війни. "Березневі статті". Переяславсько-Московський договір 1654 р. Відновлення війни з Польщею. Віленське перемир'я. Введення складового гетьманату.

3. Створення Української козацької держави.

Територія, адміністративно-територіальний устрій. Органи влади. Господарсько-фінансова політика. Збройні сили. Зовнішня політика української держави.

4. Політичні події в Україні у другій половині XVII ст.

Гетьманство Ю. Хмельницького та І. Виговського. Гадяцький договір. Розмежування України на Лівобережжя та Правобережжя. Андрусівський мир. Гетьман П. Дорошенко. Бучацька угода. Зростання обмеження автономії України. Бахчисарайська угода. "Вічний мир" 1686 р.

5. Обмеження і ліквідація Гетьманщини. Остаточне скасування української державності.

Наступ на політичну автономію України. Обрання гетьманом І. Мазепи. "Коломацькі статті". Зміцнення влади козаської старшини. Соціальна політика І. Мазепи. Північна війна і Україна. Полтавська битва. Гетьманство І. Скоропадського. Пилип Орлик та його конституція. Інкорпораційна політика царизму. Наказний гетьман П. Полуботок. Перша Малоросійська колегія. Гетьман Д. Апостола. Правління "гетьманського уряду" 1734-1750 рр. Останній гетьман України К. Розумовський. Друга Малоросійська колегія. Ліквідація Запорізької Січі. Суспільно-політичні та економічні зміни в Лівобережній та Слобідській Україні. Юридичне оформлення кріпосного права. Селянсько-козацькі виступи.

6. Правобережні і західноукраїнські землі під владою Польщі (друга половина XVII – XVIII ст.)

Служошення Наддніпрянського Правобережжя. Економічний розвиток. Релігійні відносини. Правобережні українські землі в роки Північної війни. Вступ на Правобережжя гетьмана І. Мазепи і фактичне об'єднання його з Лівобережжям. Відновлення польсько-шляхетської влади в 1714 р.

Антифеодална і національно-визвольна війна на Правобережній Україні – гайдамацький рух, опришківщина. Коліївщина.

Перший поділ Речі Посполитої 1772 р. Захоплення Австрією Галичини і Буковини. Другий поділ Речі Посполитої 1793 р., включення Правобережної України до складу Російської імперії. Третій поділ Речі Посполитої 1795 р. та приєднання до Росії Західної Волині і Західної Білорусії.

Перетворення Гетьманщини в провінцію Російської імперії. Закріпачення селян Лівобережжя. Заселення Південної України.

Адміністративний устрій і становище західноукраїнських земель.

ТЕМА 5. УКРАЇНА В XIX ст.

1. Розвиток Наддніпрянської України у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний устрій українських земель, політичне і національне гноблення українського народу. Криза феодално-кріпосницької системи. Виникнення капіталістичної мануфактури і фабрики, зародження нових класів – буржуазії та найманих робітників. Початок промислового перевороту. Загострення соціальних суперечностей. Участь українського народу у французько-російській війні.

2. Національне відродження та суспільно-політичні рухи в Україні у першій половині XIX ст.

Причини, суть та основні етапи українського національного відродження. Масонські ложки на теренах українських земель. Діяльність Малоросійського товариства на чолі з В. Лукашевичем.

Декабристський рух в Україні. "Південне товариство" і "Товариство об'єднаних слов'ян", їхні програмні документи. Повстання чернігівського полку. Роль декабристів у подальшому розвитку визвольного руху.

Т.Г. Шевченко. Вплив його творів на формування української національної ідеї.

Початок нового етапу українського національного відродження. Кирило-Мефодіївське товариство, його засновники, члени, програмні документи.

3. Західноукраїнські землі під владою Австрійської монархії у першій половині XIX ст.

Перетворення українських земель на колоніальну провінцію імперії. Соціальне і політичне становище українців. Антифеодална боротьба селян. Соціально-політичні і національні рухи. "Руська триця". Аджанах. "Русалка Дністрова". Зростання національно-визвольного руху під впливом європейських революцій 1848-1849 рр. Головна руська рада. Скасування кріпосного права.

4. Українські землі у складі Росії в другій половині XIX ст.

Посилення розкладу феодальної системи. Селянська реформа 1861 р. та реформи 60-70 років: земелька, міська, судова, освітня, фінансова, військава. Історичне значення реформ.

Промисловий розвиток українських земель у пореформену добу. Залізничне будівництво. Швидкий розвиток важкої промисловості. Іноземний капітал та його значення в прискоренні темпів промислового розвитку України. Народження вітчизняної буржуазії. Особливості формування пролетаріату.

Стан сільського господарства. Кріпосницькі пережитки у землеволодінні і землекористуванні. Поглиблення соціального розшарування села.

Зростання міст. Класи і стани українського суспільства. Становлення української нації.

5. Національний та суспільно-політичний рухи в Україні у другій половині XIX ст.

Лібералізація суспільного життя в Росії. Земсько-ліберальний рух. Українські громади, їх діяльність (В. Антонович, М. Драгоманов, П. Чубинський, М. Зібер, С. Подолинський).

Наступ паризьку на національно-визвольний рух в Україні. Валувєвський циркуляр 1863 р., Ємський указ 1876 р.

Селянський рух. Поява народників і "ходіння в народ". Народовольці в Україні. Зростання робітничого руху. Перші робітничі організації. "Південноросійський союз робітників". Марксистські гуртки. Перші соціал-демократичні організації. "Союзи боротьби за визволення робітничого класу" в Україні і створення РСДРП.

6. Західноукраїнські землі в другій половині XIX ст. Соціально-економічний розвиток краю після революції і прогном 1848-1849 рр. Іноземний капітал у промисловості

західноукраїнських земель. Початок переселення українців на американський континент. Суспільно-політичний рух. Московщина, народовці, соціал-демократи. Політизація національного руху. Заснування Русько-української радикальної партії (1890 р.), Української соціал-демократичної і Української націонал-демократичної партії (1899 р.).

ТЕМА 6. УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ XX ст. ТА В РОКИ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ (1900-1917 рр.)

1. Соціально-економічне та політичне становище українських земель на початку XX ст.

Економічна криза 1900-1903 рр.: виступи робітників, селян, ліберальної опозиції. Українська політична думка на початку XX століття. Загальноросійські й українські політичні партії в Україні. Україна в демократичній революції 1905-1907рр. Основні етапи революції. Маніфест 17 жовтня 1905 р. Позичі різних політичних партій в революції. Українська думська громада у І та ІІ Державних Думах. Піднесення українського національного руху. Виникнення української преси. "Прозвіти". Головні наслідки революції.

Соціально-економічне і політичне становище в Україні після поразки революції. Століпінська реформа, її економічні та політичні наслідки. Початок авіаери в Україні. Діяльність українських партій і організацій в післяреволюційну добу. Робітничий і селянський рухи. Українське питання в Державній Думі.

Західноукраїнські землі на початку XX століття. Соціально-економічний розвиток. Боротьба трудящих проти соціального тїту. Поява українських організацій "Січ", "Сокіл", "Пласт", культурно-просвітницький рух.

2. Україна в Першій світовій війні.

Плани основних учасників воюючих блоків щодо українських земель. Военні дії на території України. Розкол українського національного руху (проавстрійська і проросійська позиції). Товариство українських послуповців "Співка визволення України". Українські січові стрільці. Видошення до війни УСДРП. Репресії проти українства. Посилення антивизвольного руху в Україні. Народження революційної кризи.

ТЕМА 7. УКРАЇНЬСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ 1917-1920 рр.

1. Українська демократична революція: доба Української Центральної Ради.

Лютнева демократична революція 1917 р. Становище в Україні ніста повалення царизму. Створення Української Центральної Ради (УЦР) та її політичне визнання. М. Грушевський, його обґрунтування національно-територіальної автономії України. Формування Рад робітничих, селянських і солдатських депутатів.

Всеукраїнський національний конгрес (6-8 квітня 1917 р.), його рішення.

Перший Універсал УЦР. Сформування Генерального секретаріату. Другий Універсал УЦР. Липнева криза Тимчасового уряду, його "інструкція" Генеральному секретаріату.

Жовтєве збройне повстання у Петрограді та рішення II Всеросійського з'їзду Рад. Боротьба проти органів Тимчасового уряду в Україні. Третій Універсал УЦР. Утворення Української Народної Республіки (УНР).

Боротьба більшовиків за владу. I Всеросійський з'їзд Рад. Проголошення радянської УНР.

Міждержавні відносини РСФСР і УНР наприкінці 1917 – на початку 1918 рр. Ультиматум РНК РСФСР Центральної Раді та його наслідки.

Січневе повстання 1918 р. у Києві. Втретиння більшовицьких військ з Росії і поширення радянської влади в Україні.

Четвертий Універсал УЦР, проголошення незалежності УНР. Брест-Литовський мирний договір. Окупація України німецькими та австро-угорськими військами.

Криза Центральної Ради навесні 1918 р. Засідання УЦР 29 квітня 1918 р. Прийняття конституції УНР.

2. Українська гетьманська держава.

Державний переворот 1918 р. Українська держава гетьмана П. Скоропадського: внутрішня і зовнішня політика, національно-культурна діяльність.

Ставлення українських політичних партій до гетьманату. Повстансько-партизанська боротьба проти окупантів та гетьманщини. Формування антигетьманських політичних союзів. Утворення Директорії. Повстання проти гетьманату. Зречення П. Скоропадського від влади.

3. Відновлення Української Народної Республіки.

Прийхід до влади Директорії і відновлення УНР. "Декларація Директорії УНР" 26 грудня 1918 р. Державотворча і соціально-економічна політика Директорії. Авіація УНР.

Утворення Західноукраїнської Народної Республіки. Акт злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 р. Рішення Трудового конгресу.

4. Боротьба за владу в Україні у 1919-1920 рр. Утворення Української радянської республіки.

Проголошення Української Соціалістичної Радянської Республіки. Українсько-російська війна. Проантантівський курс УНР та його безперспективність. Реорганізація Директорії та уряду УНР.

III Всеукраїнський з'їзд Рад. Прийняття першої Конституції УСРР. Політика "воєнного комунізму". Селянсько-повстанський рух проти більшовицького режиму.

Зайняття України військами генерала Денікіна. Денікінецьина в Україні. УНР і ЗУНР у боротьбі з більшовиками і денікінцями. Повстанський рух в типу денікінської армії.

Визволення України від денікінських військ і відродження УСРР в кінці 1919р. Перетворення більшовицької партії в державну структуру і початок формування тоталітарного режиму.

Варшавський договір (квітень 1920 р.). Радянсько-польська війна. Ризький мирний договір. Ліквідація врангелівщини.

5. Західна Україна у 1918-1920 рр.

Розпад Австро-Угорської імперії. Проголошення Західно-української Народної Республіки. Акт злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919р. і закон Трудового конгресу України "Про форми влади в Україні". Війна з Польщею.

Визвольний рух на Буковині і Закарпатті. Анексія Румунією Буковини і Чехословацькою Закарпатської України. Українське питання на Паризькій мирній конференції, встановлення на західноукраїнських землях окупаційних режимів.

1. УСРР на початку 20-х рр. Міжнародна діяльність України, особливості політичної ситуації. Голод 1921-1923 рр., його причини і наслідки.

УСРР в системі "договірної федерації". Курс центрального партійно-державного керівництва на ліквідацію незалежності національних республік. Створення Союзу РСР. Перші наслідки входу України до складу Радянського Союзу. Конституції СРСР і УСРР.

2. Відбудова і розвиток народного господарства України в умовах нової економічної політики (непу).

Перехід від політики "воєнного комунізму" до непу. Стійкість і мета непу. Прийняття закону про закриття продрозверстки продоволством надзвичайною сесією ВУЦВК 27 березня 1921 р.

Відмова від "гравізму" і впровадження господарчукової трестівської системи в промисловості. Становлення цивільної авіації. Розвиток кооперативних форм господарювання. Перші наслідки відбудови і розвитку народного господарства республіки на принципах непу.

Хлібозаготівельні кризи. "Ножниці цін". Зорганізація непу. Утвердження одноособової диктатури Й.В. Сталіна, курс на "розгортанує будівництво соціалізму по всьому фронту".

3. Національно-державне будівництво. Політика українізації. Досягнення і прорахунки українізації.

Перші кроки культурного будівництва; ліквідація неписьемності, розгортання мережі освітніх установ, розвиток вищої школи. Створення в 1933 р. Київського авіаційного інституту. Діяльність АН УСРР.

Зорганізація політики українізації. Боротьба з "буржуазним націоналізмом" і "націонал-ухильництвом".

Результати культурного розвитку. Здобутки і трагічні сторінки літератури і мистецтва.

4. Соціально-економічні перетворення в Україні в 30-ті рр. Утвердження сталінського тоталітарного режиму.

Перехід до директивного планування. Форсування темпів індустріалізації та її наслідки. Особливості модернізації української промисловості у передвоєнні п'ятирічки. Розвиток цивільної авіації в Україні.

Хлібозаготівельна криза 1928-1929 рр. Поворот до сувільної

колктивізації. Здійснення гасла "ліквідація куркульства як класу". Завершення колктивізації основної частини селянських господарств у 1931-1932 рр. Деградація сільськогосподарського виробництва в одержавлених колгоспах. Голод 1932-1933 рр., його причини і наслідки, колгоспи в системі командної економіки після 1933 р. Політидліи МТС і радгоспів.

Зростання культу особи Сталіна. Утвердження тоталітарної системи. Репресії в Україні. Судові політичні процеси, чистка партії. Знищення керівництва КП(б)У.

5. Західноукраїнські землі в 1920-30-х рр.

Західноукраїнські землі під владою Польщі, Румунії і Чехословащини: соціально-економічне і політичне становище, кооперативний рух. Памфіліація. Національно-визвольна боротьба. Українське народно-демократичне об'єднання (УНДО).

Створення Організації українських націоналістів (ОУН) та її боротьба проти польського окупаційного режиму. Репресії проти українського населення.

Буковина в складі Румунії. Автономія Закарпаття в Чехословащині – "Тіждарпатська Русь". Монхенська угода. Вибори до сейму Карпатської України і проголошення її незалежності 15 березня 1939 р. Окупація Угорщиною Закарпаття. Українське питання в європейській міжнародній політиці напередодні Другої світової війни.

ТЕМА 9. УКРАЇНА В РОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ ТА ПЕРШОГО ПІСЛЯВОЄННОГО ДЕСЯТИРІЧЧЯ (1939 – 1955 рр.)

1. Україна на початку Другої світової війни.

Укладання пакту Молотова-Ріббентропа. Початок Другої світової війни, її причини та характер, етапи. Вступ Червоної Армії на західноукраїнські землі 17 вересня 1939 р. Возз'єднання українських земель. Радянсько-німецький договір про дружбу і кордони. Включення Північної Буковини до складу УРСР. Суперечлива політика сталінського тоталітарного режиму на західноукраїнських землях.

2. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Український народ в Великій Вітчизняній війні.

Напад Німеччини та її союзників на СРСР. Український напірм в плані "Барбаросса". Оборонні бої радянських військ в Україні. Евакуація підприємств, установ і населення на Схід. Причини невдач Червоної Армії в початковий період війни. Німецький окупаційний режим, план "Ост". Проголошення ОУН акту відновлення державності України 30 червня 1941 р. та його наслідки.

Веснародна боротьба в тилу фашистських загарбників в Україні. Розгортання радянського і націоналістичного партизанського руху проти окупантів. Створення та діяльність УПА.

3. Визволення України і завершення возз'єднання українських земель. Закінчення Другої світової війни.

Перемога Червоної Армії під Сталінградом та Курськом. Початок визволення території України.

Вихід радянських військ до Дніпра і визволення Києва. Участь підрозділів цивільної авіації в боротьбі проти фашистів в розгортанні боїв на правобережній Україні, взаємодійосини радянських партизанів з ОУН-УПА. Перехід УПА до тактики двофронтової боротьби. Корсунь-Шевченківська битва. Перемога в Криму. Визволення західних земель України восени 1944 р. Початок відбудови народного господарства України. Наслідки окупації.

Капітуляція фашистської Німеччини. Возз'єднання Закарпатської України з УРСР (29 червня 1945 р.) Розгром Міттарієвської Японії. Кінець Другої світової війни, підсумки. Внесок українського народу в розгром фашистської Німеччини.

4. Україна в повсенне десятиріччя.

Включення УРСР у світову політику як однієї з фундаторів і членів ООН. Урегулювання територіальних питань між Україною і Польщею. Участь української делегації у Паризькій мирній конференції 1947 р. та інших міжнародних конференціях і організаціях. Передача Кримської області до складу УРСР. мотиви і правова основа. Наслідки війни та німецько-фашистської окупації в Україні. Трудаощі відбудови народного господарства. Голод 1946-1947 рр. Особливості економічних перетворень у західних областях республіки. Нова смуга масових репресій проти громадян України.

Боротьба сталінізми з "націоналізмом" і "космополітизмом". Підприємно-партизанська діяльність ОУН-УПА в Західній Україні. Відбудова і розвиток народного господарства України за планами четвертої і п'ятої п'ятирічок. Стан розвитку науки і техніки, нових галузей виробництва. Повсенні умови життя та праці трудящих.

ТЕМА 10. УКРАЇНА В УМОВАХ НАРОСТАННЯ КРИЗИ ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ І ПЕРЕДУДОВЧИХ ПРОЦЕСІВ В СРСР (1956 - 1991 рр.)

1. Соціально-економічний розвиток України (1956-1985 рр.).

Проблеми розвитку народного господарства України. Пошуки шляхів реформування господарського управління промисловістю і сільським господарством.

Радгартгоспи. Україна в системі всесоюзного, європейського і світового господарства. Економічні реформи 1960 - початку 80-х рр., їхній сулеречливий і непослідовний характер, загальна спрямованість, її значення. Наростання екологічної небезпеки. Екстенсивний розвиток сільського господарства, шкідливість кампаній щодо ліквідації "неперспективних" сіл.

Застійні явища і загострення галузьних процесів у соціально-економічному розвитку України. Розвиток цивільної авіації в Україні в 1956-1985 рр.

2. Характер суспільно-політичного життя в Україні (1956-1985 рр.)

Хрущовська "відлига". Способи лібералізації політичного режиму, критика культу особи Сталіна. Початок реабілітації жертв сталінських репресій. Полява дисидентів в Україні. Зародження руху "шестидесятників", їхня роль у національно-культурному житті. Переміни в кремлівському керівництві у жовтні 1964 р. та їхні наслідки для України. Припинення процесу реабілітації. Замовчування злочинної діяльності Сталіна. Збільшення П.Ю. Шелеста. Подальше обмеження прав України. В.В. Щербийський як провідник русифікаторської політики центру. Політичні репресії 60-70-х рр. Посилення реакції в духовному житті. Розгортання правозахисного і дисидентського руху.

Дії органів КДБ. Загострення гальмівних процесів у національній самобутності українського народу. Спотворення історії України.

3. Україна в період перебудовних процесів у СРСР (1985-1991 рр.).

Об'єктивна зумовленість необхідності докорінних змін у всіх сферах життя СРСР, України. Проголошення перебудови. Нова мислення в міжнародній політиці. Спроби М.С. Горбачова реформувати суспільство, спрямувати його на шлях прискорення, перебудови, гласності. Економічна політика центрального уряду в Україні. Чорнобильська катастрофа та її наслідки.

Розвиток цивільної авіації в Україні.
Відновлення критики сталінізму. Зростання політичної активності народу. Гальмування перебудовних процесів в Україні. Національне пробудження українського народу. Реабілітація політичних в'язнів. Викриття злочинів тоталітарного режиму.

Утворення Народного Руху України і перетворення його в опозиційну до КПРС силу. Перші кроки до демократизації суспільно-політичного життя й утворення нових політичних партій та громадських об'єднань. Реформа виборчої системи. Вибори до Верховної Ради УРСР. Формування парламентської опозиції – "Народної Ради". Прийняття Декларації про державний суверенітет України (16 липня 1990 р.). Курс національно-демократичних сил на утвердження державної та економічної незалежності республіки, утворення самостійної держави.

Спроба серпневого (1991 р.) перевороту в Москві та його наслідки для України. Схвалення Верховною Радою УРСР Акту проголошення незалежності України. Заборона діяльності КГБ. Участь інтелігенції, студентської молоді, засобів масової інформації в демократизації суспільства, відродження національних традицій, розширення сфери вжитку української мови. Пробудження релігійного життя.

Проголошення незалежної України Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. Загальноукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України. Д.М. Кравчук – Президент України. Денонсація договору 1922 р. про утворення СРСР. Угода про Співдружність незалежних держав (СНД). Затвердження державної символіки України.

ТЕМА 11. РОЗВИТОК НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

1. Розбудова незалежної Української держави.

Створення правової бази розвитку України як демократичної держави, реорганізації органів державної влади. Формування атрибутів державності. Формування збройних сил і ВМФ, національної гвардії, служби безпеки, митної служби. Діяльність центральних органів влади – Президента, Верховної Ради, Кабінету Міністрів та ін. Проблема унітаризму і федерації в Україні. Автономія республіки Крим. Суспільно-політичні рухи та організації, їхнє значення у політичному житті держави, класифікація політичних партій та об'єднань. Підготовка та прийняття нової Конституції України. Вибори нового складу Верховної Ради (1998 р.) і Президента України (жовтень-листопад 1999 р.). Парламентські вибори 2002 р.

2. Соціально-економічна політика України.

Прийняття Верховною Радою України нормативних актів для реформування економіки на шлях підприємства, переходу до ринкових відносин, приватизації, їхній суттєвий характер. Зниження темпів промислового і сільськогосподарського виробництва, криза кредитно-фінансової системи, наростання інфляційних процесів і соціальної напруженості. Заходи щодо структурної перебудови народного господарства України. Стан і перспективи розвитку цивільної авіації. Пошуки шляхів виходу з економічної кризи і соціального захисту населення.

3. Міжнародні відносини і національно-культурний розвиток в Україні.

Відродження історичної та культурної спадщини українського народу, державний статус української мови і мовна ситуація в республіці. Декларація прав національностей в Україні (1991 р.). І Всевітній конгрес українців (1992 р.) Труднощі національно-культурного відродження, розвитку науки, освіти, духовності.

4. Україна в сучасному світі.

Світове визнання України. Концепція зовнішньої політики України, участь України в міжнародних організаціях. Договори з державами СНД і країнами світу. Україна в складі СНД. Набуття Україною безядерного статусу. Приєднання України до Гельсінського заключного Акту та Паризької Хартії.

Зовнішньополітичні акції України щодо зміцнення миру і співробітництва, припинення воєнних конфліктів. Участь України в миротворчих заходах ООН, у програмі "Партнерство заради миру", у діяльності Ради Європи. Східна і Західна українські діаспори в міжнародних стосунках України. Участь України у вирішенні глобальних проблем світового товариства. Мадридська хартія про особливий статус України в НАТО. Найважливіші підсумки історії українського народу від найдавніших часів до сьогодення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко О. Д. Історія України. – К.: "Академія", 2001. – 658 с.
2. Борисенко В. І. Курс української історії. – К.: Либідь, 1996. – 616 с.
3. Гребенніков В. М. Початок авіаєри в Україні // Матеріали конференції "АВІА – 2001". – К.: НАУ, 2001. – С. 14-17.
4. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. – К.: Вища шк., 1994. – 528 с.
5. Грушевський М. С. Очерк історії українського народу. – К.: Либідь, 1991. – С. 15-344.
6. Гуржій О. І., Чухліб Т. В. Гетьманська Україна. – К.: "Альтернативи", 2000. – 304 с.
7. Довідник з історії України (А – Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
8. Дорошенко Д. І. Нарис історії України. У 2 т. – К.: Тлобус, 1991. – Т. 1-2.
9. Заєрин М. В., Удалов К. Г. Иллюстрированная энциклопедия самолетов им. О. К. Антонова (Под. ред. П. Б. Балабуева). – М.: Авиакорпсес, 2000. – С. 7-17; 79-83.
10. Історія отечественной гражданской авиации / отв. ред. И. А. Филатов. – М.: Воздушный транспорт, 1996. – 550 с.
11. Історія України / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів: Світ, 1998. – 488 с.
12. Історія України в особах: Давньоруська держава. / Авт. кол. М. Ф. Котляр. – К.: Україна, 1996. – 240 с.
13. Історія України в особах: Литовсько-польська доба / Авт. кол. О. Дзюба, М. Довбищенко, О. Русія. – К.: Україна, 1997. – 272 с.
14. Історія України в особах: Козаччина / Авт. кол. В. М. Горобець, В. А. Смолій, В. С. Степанков та ін. – К.: Україна, 2000. – 302 с.
15. Історія України: Документи. Матеріали. Посібник / Уклад. комент. В. Королюк. – К.: "Академія", 2001. – 550 с.
16. Історія України: Навч. посіб. / Під ред. Г. Д. Темка, Л. С. Тутуценка. – К.: НАУ, 2001. – 383 с.
17. Історія України: Нове бачення / Під ред. В. В. Смолія. – К.: "Альтернативи", 2001. – 464 с.
18. Історія українського війська / І. Крип'якевич, Б. Гатович та ін. – Львів: "Світ", 1992. – 704 с.
19. Коваль М. В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939-1945 рр.) – К.: "Альтернативи", 1999. – 336 с.
20. Колективізація і голод на Україні, 1929-1933. Збірник документів і матеріалів. Відп. ред. С. В. Кульчицький. – К.: Наук. думка, 1992. – 736 с.
21. Копиленко О. Л., Копиленко М. Л. Держава і право України. 1917-1920. Навч. посіб. – К.: Либідь, 1997. – 175 с.
22. Котляр М. Ф. Галицько-Волинська Русь. – К.: "Альтернативи", 1998. – 336 с.
23. Литвин В. М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.) – К.: "Альтернативи", 2000. – 360 с.
24. Міжнародні відносини та зовнішня політика 1945-70-ті роки: Підручник / В. А. Манжол та ін. – К.: Либідь, 1999. – С. 508-541.
25. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки): Підручник / Л. Ф. Гайдук та ін. – К.: Либідь, 2000. – С. 541-597.
26. Нариси з історії дипломатії України / Під ред. В. А. Смолія. – К.: "Альтернативи", 2001. – 736 с.
27. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Підручник / А. Г. Спосаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – 663 с.
28. Петасюк І. А., Петасюк О. І. Цивільна авіація України в період з 1930 року по червень 1941 року (сторінки становлення і розвитку): Конспект лекцій. – К.: КМУЦА, 1999. – 80 с.
29. Політична історія України: Посібник / За ред. В. І. Танцюри. – К.: "Академія", 2001. – 488 с.

30. Проблема ОУН-УПА. Потеряні історична довідка – К.: 2000. – 130 с.
31. Савин В.С. Авіація в Україні. Очерки історії. – Харьков: Основа, 1995. – 264 с.
32. Сарбей В.Г. Національне відродження України. – К.: "Альтернативи", 1999. – 336 с.
33. Смогій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція ХVІІ ст. (1648-1676 рр.) – К.: "Альтернативи", 2000. – 352 с.
34. Солдатенко В.Ф. Українська революція. Історичний нарис. – К.: Либідь, 1999. – 909 с.
35. Субтельний О. Мазепинці, Український сепаратизм на початку ХVІІІ ст. – К.: Либідь, 1994. – 240 с.
36. Толочко П. Київська Русь. – К.: Наук. думка, 1996. – 208 с.
37. Україна в ХХ столітті (1990-2000): Збірник документів і матеріалів / Упоряд.: А.Г.Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – 351 с.
38. Українське козацтво. Мала енциклопедія. – К.: Генеза, 2002. – 568 с.
39. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – 480 с.
40. Шербак В.О. Українське козацтво: формування суцільного стану. Друка половина ХV – середина ХVІІІ ст. – К.: "ЖМ Академія", 2000. – 300 с.
41. Шпик Т. Летунство в Україні на заранні історії (1876-1917) // Пам'ятки України: історія та культура. – 1998. – №3-4. – С. 1-27.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБИТ

ТЕМА 0. КИЇВСЬКА РУСЬ - ДАВНЬОРУСЬКА ДЕРЖАВА

План

1. Передумови утворення Київської Русі. Норманський фактор у руській історії.
2. Етапи розвитку Київської Русі, її політичний устрій та суспільна організація.

3. Причини роздробленості Русі. Утворення самостійних феодальних князівств.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О.Д. Історія України. Посіб. – К.: "Академія", 2001. – С.32-80, 86-96.
2. Грушевський М.С. Очерк історії українського народу. – К.: Либідь, 1991. – С. 15-76.
3. Етнічні процеси у середньовічному світі (Матеріали "круглого столу") // УІЖ, 2001. - №3. – С. 3-47.
4. Історія України: Документи. Матеріали. Посібник / Уклад. В.Ю. Королюк. – К.: "Академія", 2001. – С. 12-62.
5. Історія України: Навч. посіб. (Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Туліченко). – К.: НАУ, 2001. – С. 16-36.
6. Історія України: Нове бачення (За ред. В.А. Смогій). – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 22-50, 55-64.
7. Котляр М.Ф. Галицько-Волинська Русь. – К.: "Альтернативи", 1998. – 336с.

Додаткова

8. Довідник з історії України (А – Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 10-11; 41-42; 86-87; 112-114; 118-119; 126; 130-131; 145-146; 193-194; 301-303; 375; 584-585; 599; 665-666; 697-698; 703; 785; 896-897; 1021; 1092.
9. Котляр М.Ф. Історія України в особах: Давньоруська держава. – К.: Україна, 1996. – 240 с.
10. Нариси з історії дипломатії України (Під ред. В.А. Смогій. – К.: "Альтернативи", 2001. – С. 14-76.
11. Політична історія України: Посіб. / За ред. В.І. Танцюри. – К.: Академія, 2001. – С.26-74.
12. Толочко П. Київська Русь. – К.: Наук. думка, 1996. – 208 с.
13. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 18-53.

ТЕМА 1. ЛИТОВСЬКО-ПОЛЬСЬКА ДОБА В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

План

1. Включення українських земель до складу Литви і Польщі. Становище народу України під владою іноземних держав.
2. Люблінська і Брестська унії та їх негативний вплив на ситуацію в Україні.
3. Соціально-економічний розвиток України. Утвердження феодалних відносин. Антифеодалний визвольний рух на українських землях.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О.Д. Історія України: Посіб. – К.: "Академія", 2001. – С. 97-128.
2. Борисенко В.Й. Курс української історії – К.: Либідь, 1996. – С. 89-126; 139-145.
3. Історія України: Документи. Матеріали. Посібник / Уклад., комент. В.Ю. Короля. – К.: "Академія", 2001. – С. 83-92.
4. Історія України: Навч. посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчієнка. – К.: НАУ, 2001. – С. 38-53.
5. Історія України: Нове бачення / За ред. В.В. Смоля. – К.: "Альтернативи", 2001. – С. 65-87.
6. Політична історія України: Посібник / За ред. В.І. Ташчори. – К.: "Академія", 2001. – С. 76-91.
7. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія Української державності. Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 54-70.

Додаткова

8. Довідник з історії України (А - Я): Посібник. – К.: Генеза, 2001. – 1136 с.
9. Історія України в особах: Литовсько-польська доба / Авт. колектив: О. Дзюба, М. Довбищенко, О. Русіна, 1997. – С. 3-201.

10. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін.). – К.: Вища школа, 2002. – 430 с.
11. Історія України / Кер. авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів: Світ, 1998. – С. 85-91.
12. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція ХVII ст. (1648-1676 рр.) – К.: "Альтернативи", 1999. – С. 17-38.

ТЕМА 2. ВИНИКНЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО КОЗАЦТВА. ЗАПОРІЗЬКА СІЧ ТА ЇЇ РОЛЬ В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

План

1. Причини виникнення та держела формування українського козацтва. Ресурове козацке військо.
2. Запорізька Січ і її соціально-політичний та адміністративно-територіальний устрій.
3. Військове мистецтво запорожців. Воротба козаків проти турецько-козаської експансії.
4. Роль Запоріжжя у відновленні української державності.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О.Д. Історія України: Посіб. – К.: "Академія", 2001. – С. 129-147.
2. Борисенко В.Й. Курс української історії. – К.: Либідь, 1998. – С. 146-178.
3. Історія України: Документи. Матеріали. Посібник / Уклад., комент. В.Ю. Короля. – К.: "Академія", 2001. – С. 92-111, 119-120, 122-123.
4. Історія України: Навч. посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчієнка. – К.: НАУ, 2001. – С. 38-64.
5. Політична історія України: Посібник / За ред. В.І. Ташчори. – К.: "Академія", 2001. – С. 92-99.
6. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія Української державності. Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 71-88.

7. Голобуцький В. Запорізьке козацтво. – К.: Вища шк., 1994. – 528 с.
8. Турбін А. О. Виникнення Запорізької Січі (хронологічні та територіальні аспекти проблеми) // УІЖ. – 1999. – №6. – С. 3-15.
9. Довідник з історії України (А – Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 12; 93-94; 110-111; 114; 159; 174; 190; 321-325; 355-356; 362; 537-538; 544; 574; 592; 651; 708-709; 727-728; 757-759; 760-761.
10. Історія України / Кер. авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів: Світ, 1998. – С. 91-99, 104-113.
11. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін.). – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.
12. Кащенко А. Оповідання про славне військо Запорізьке низове. – Дніпропетровськ: Січ, 1991. – 494 с.
13. Крип'якевич І., Гнатевич Б., Стефанів З. та ін. Історія Українського війська. – Львів: Світ, 1992. – С. 170-198; 253-255; 258-262; 250; 254-256; 259-262; 268-270; 272; 276-284.
14. Леп'яко С. А. Українське козацтво на державній службі (початковий період). – УІЖ. – 1999. – №3. – С. 57-62.
15. Українське козацтво: Мала енциклопедія. – К.: Генеза, 2002. – 568 с.
16. Щербак В. О. Запорізька Січ як фактор консолідації українського козацтва до середини XVII ст. // УІЖ, 1995. – №5. – С. 66-71.
17. Щербак В. О. Українське козацтво: формування соціального стану. Друга половина XV – середина XVII ст. – К.: "КМ Академія", 2000. – 300 с.
18. Яворницький Д. Г. Історія запорізьких козаків. У 3 т. – К.: Наук. думка, 1990. – Т. 1. – 592 с.

ТЕМА 3. УКРАЇНЬСЬКА НАЦІОНАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ
1648 – 1676 рр.

План

1. Причини, характер, періодизація Української національної революції.
2. Повалення польсько-шляхетської влади в Україні.
3. Переяславська Рада. "Березневі статті" 1654 р. Суспільно-політичні наслідки національно-визвольної боротьби у 1648-1657 рр. та приєднання українських земель до Російської держави.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О. Д. Історія України: Посіб. – К.: Академія, 2001. – С. 148-166.
 2. Грушевський М. С. Історія України. – К.: Либідь, 1992. – С. 124-137.
 3. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад, комент. В. Ю. Короля. – К.: С. 124-140.
 4. Історія України: Нове бачення. / За ред. В. А. Смілія. – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 88-107.
 5. Історія України: Навч. посіб. / Під ред. Г. Д. Темка, Л. С. Тупчєнка. – К.: НАУ, 2001. – С. 65-78.
 6. Шевчук В. П., Тараненко М. Г. Історія української державності: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 89-113.
- Долаткова
7. Довідник з історії України (А – Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 12-14; 57-58; 73; 115; 153-155; 156; 243; 562; 592-594; 978; 1014; 1019.
 8. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін.). – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.

9. Крип'якевич І., Гнатевич Б., Стефанів З. та ін. Історія Українського війська. – Львів: Світ, 1992. – С. 199-220; 242-252; 258-259; 266-269; 272; 284-288.
10. Нариси з історії дипломатії України / Під ред. В. А. Смолія. – К.: "Альтернативи", 2001. – С. 113-162.
11. Політична історія України. Посіб. / За ред. В. І. Тапшюри. – К.: "Академія", 2001. – С. 100-123.
12. Смолій В. А. Українська козацька держава // Український історичний журнал, 1991. – №4. – С. 5-12.
13. Смолій В. А., Степанков В. С. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 рр.) – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 65-210.
14. Українське козацтво: Мала енциклопедія. – К.: Генеза, 2002. – 568 с.
15. Хоткевич Г. М. Два гетьмани (про Б. Хмельницького і І. Мазепу). – К.: Дніпро, 1991. – С. 7-62.

ТЕМА 4. Б. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ – ВИДАТНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТА ПОЛІТИЧНИЙ ДІЯЧ

План

1. Історична роль Б. Хмельницького як керівника національно-визвольної боротьби українського народу.
2. Еволюція державницьких поглядів Б. Хмельницького, основні етапи розробки програми національно-державного будівництва та боротьби за її реалізацію.
3. Формування Української козацької республіки в добу Хмельниччини, її суспільний лад та особливості державної організації.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О. Д. Історія України. Посіб. – К.: Академія, 2001. – С. 153-166.
2. Грушевський М. С. Історія України. – К.: Либідь, 1992. – С. 124-137.

3. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад, комент. В. Ю. Короля. – К.: С. 124-140.
4. Історія України: Нове бачення. / За ред. В. А. Смолія. – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 88-107.
5. Історія України: Навч. посіб. / Під ред. Г. Д. Темка, Л. С. Тупченка. – К.: НАУ, 2001. – С. 68-78.
6. Смолій В. А., Степанков В. С. Українська національна революція XVII ст. (1648-1676 рр.) – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 70-210.
7. Шевчук В. П., Тараненко М. Г. Історія української державності: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 89-113.

Додаткова

8. Довідник з історії України (А – Я). Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 12-14; 57-58; 73; 115; 153-155; 156; 243; 562; 592-594; 978; 1014; 1019.
9. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В. І. Гусєв, А. Г. Спосаренко та ін.). – К.: Вища шк. 2002. – 430 с.
10. Нариси з історії дипломатії України / Під ред. В. А. Смолія. – К.: "Альтернативи", 2001. – С. 113-162.
11. Політична історія України. Посіб. / За ред. В. І. Тапшюри. – К.: "Академія", 2001. – С. 100-123.
12. Хоткевич Г. М. Два гетьмани (про Б. Хмельницького і І. Мазепу). – К.: Дніпро, 1991. – С. 7-62.

ТЕМА 5. ОБМЕЖЕННЯ І ЛІКВІДАЦІЯ ГЕТЬМАНЩИНИ. ОСТАТОЧНЕ СКАСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ (КІНЕЦЬ XVII – XVIII ст.)

План

1. Наступ царизму на політичну автономію України.
2. Гетьманство І. Мазепи. Антиукраїнська політика Петра І. Конституція П. Орлика 1710 р.
3. Остаточне скасування української державності.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Войко О.Д. Історія України. Посіб. – К.: “Академія”, 2001. – С. 167-203.
2. Грушевський М.С. Історія України. – К.: Львів, 1992. – С. 203-264.
3. Історія України. Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад. комент. В.Ю. Королю. – К.: “Академія”, 2001. – С. 141-187.
4. Історія України: Нове бачення / За ред. В. Смолія. – К.: “Альтернативи”, 2000. – С. 107-151.
5. Історія України. Навч. посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчієнка. – К.: НАУ, 2001. – С. 78-91.
6. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності. Курс лекцій. – К.: Львів, 1999. – С. 114-139.

Додаткова

7. Горобель В.М., Стружечний О.К. Українсько-російські відносини XVII – XVIII ст.: тенденції, характер, етапи // УДЖ. 1997. - №1. – С. 22-43.
8. Гуржій О.І., Чухліб Т.В. Гетьманська Україна. – К.: “Альтернативи”, 2000. – 304с.
9. Історія України. / Кер. авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів: Світ. 1998. – С. 123-150.
10. Історія України в особах: Козаччина. – К.: Україна, 2000. – 302 с.
11. Довідник з історії України (А – Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 15-25; 31-32; 89-90; 95; 106; 119; 139; 140-141; 161-164; 223-224; 328-329; 330; 342; 344; 415-416; 438-439; 478-479; 487; 518-519; 551-552; 596-597; 598; 619; 630; 662-663; 754-755.
12. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.
13. Круп'якевич І., Гнатевич Б., Стефанів З. та ін. Історія Українського війська. – Львів: Світ, 1992. – С. 220-240; 272-274; 278-280.

14. Крупницький Б.Д., Гетьман І. Мазепа та його доба. – К.: Україна. 2001. – 240 с.
15. Мельник Л.Г. Лівобережна Гетьманщина періоду стабільності (1669-1709). – К.: ІСДЮ, 1995. – 104 с.
16. Нариси з історії дипломатії України. / За ред. В.А. Смолія. – К.: “Альтернативи”, 2001. – С. 163-207; 266-273.
17. Смолій В.А., Степанков В.С. Українська національна революція XVIII ст. (1648-1676 рр.) – К.: “Альтернативи”, 2000. – С.211-344.
18. Політична історія України: Посіб. / За ред. В.І. Танцюри. – К.: “Академія”, 2001. – С. 123-150.
19. Полководці війська запорізького. Історичні портрети. Кн.1. – К.: “КМ Асадемія”, 1998. – 400 с.
20. Субтельний О. Мазепинці. Український сепаратизм на початку XVIII ст. – К.: Львів, 1994. – 240 с.
21. Українське козацтво: Мала енциклопедія. – К.: Генеза, 2002. – 568 с.

ТЕМА 6. УКРАЇНСЬКЕ НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНЕ ВІДРОДЖЕННЯ

План

1. Становище українських земель під владою Російської імперії в першій половині XIX ст.
2. Причини, суть та етапи українського національного відродження.
3. Кирило-Мефодіївське товариство.
4. Національно-культурне відродження в західно-українських землях.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Войко О. Історія України: Посіб. – К.: “Академія”, 2001. – С. 213-217; 229-238; 242-248.
2. Історія України. Документи. Матеріали: Посіб. / Уклад. комент. В.Ю. Королю. – К.: “Академія”, 2001. – С. 188-204.

3. Історія України: Нове бачення / За ред. В. Смоля. – К.: “Альтернативи”, 2000. – С. 152-154; 165-168; 172-174.
4. Історія України: Навч. посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчієнка. – К.: НАУ, 2001. – С. 93-100; 104-107; 110-112.
5. Костомаров М.І. Закон Божий (Книга Буття українського народу). – К.: Либідь, 1991. – 40 с.
6. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 140-157; 166-168.

Додаткова

7. Кирило-Мефодієвське товариство: Збірник документів. – К.: Дніпро, 1990. – Т. 1-3.
8. Історія України / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. Вид. 2-ге, зі змінами. – Львів: Світ, 1998. – С. 165-192.
9. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін.). – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.
10. “Руська трійця” в історії суспільно-політичного опору і культури України. – К.: Наукова думка, 1987. – 384 с.
11. Сарбей В.Г. Етапи формування української національної самосвідомості (кінець XVIII – початок XX ст.) // УІЖ, 1993. – № 7-8. – С. 3-16.
12. Сарбей В.Г. Національне відродження України. – К.: “Альтернативи”, 1999. – С.30-144.
13. Сергієнко Г.Я. Кирило-Мефодієвське товариство: утвердження ідеї національного відродження України в слов’янському світі // УІЖ, 1996. – № 1. – С. 14-27.

ТЕМА 7. НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ РУХИ В УКРАЇНІ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ ст.

План

1. Земсько-ліберальний рух.
2. Національно-визвольні змагання в Україні у другій половині ХІХ ст. Українські громади та їх діяльність.

3. Народницький та революційно-демократичний рух.
4. Національно-визвольний рух в західно-українських землях.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О.Д. Історія України: Посіб. – К.: “Академія”, 2001. – С. 235-263.
2. Борисенко В.Й. Курс української історії. – К.: Либідь, 1996. – С. 466-486; 488-502; 523-528.
3. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад. комент. В.Ю. Королюк. – К.: “Академія”, 2001. – С. 204-217.
4. Історія України: Навч. посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчієнка. – К.: НАУ, 2001. – С. 121-127; 129-132.
5. Історія України: Нове бачення / За ред. В.А. Смоля. – К.: “Альтернативи”, 2000. – С. 153-154; 165-168; 172-174; 189-194.
6. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 158-166; 169-171.

Додаткова

7. Довідник з історії України (А – Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 30; 96-97; 180; 224-226; 234-235; 485-487; 496; 499-501; 576; 669-670; 932; 945-946; 1001-1002; 1020.
8. Дорошенко Д.І. Нарис історії України в 2-х томах. – К.: Глобус, 1992. – Т. 2. – С. 289-298; 312-328.
9. Історія України / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів: Світ, 1998. – С. 196-200.
10. Історія України: Курс лекцій: у 2 кн. / Під ред. Л.Г. Мельника. – К.: Либідь, 1991. – Кн.1. – С. 441-536; 561-570.
11. Політична історія України: Посіб. / За ред. В.І. Танцюри. – К.: “Академія”, 2001. – С. 170-176.
12. Сарбей В.Г. Національне відродження України. – К.: “Альтернативи”, 1999. – С.187-200.
13. Світленко С.І. Народництво в Україні. Сучасний погляд на проблему // УІЖ, 1997. – № 3. – С. 41-48; № 4. – С. 29-38.

ТЕМА 8. УКРАЇНА НА ПОЧАТКУ ХХ ст.

План

1. Соціально-економічне та політичне становлення українських земель у складі Російської імперії. Утворення політичних партій.
2. Суспільно-політичне та економічне життя українців Австро-Угорщини. Політизація національного руху.
3. Революційна боротьба в Україні 1905-1907 рр. і активізація національно-визвольного руху.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О. Д. Історія України: Посіб. – К.: "Академія", 2001. – С. 285-317.
2. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад. Комент. В. Ю. Короля. – "Академія", 2001. – С. 218-243.
3. Історія України: Навч. посіб. / Під ред. Г. Д. Темка, Л. С. Тупіченка. – К.: НАУ, 2001. – С. 133-152.
4. Історія України: Нове бачення / За ред. В. А. Смолія. – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 137-177.
5. Новітня історія України (1900-2000 рр.): Підручник / А. Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С. 22-121.
6. Україна в ХХ столітті (1900-2000): Збірник документів і матеріалів. / Упоряд. А. Г. Слюсаренко, В. І. Гусев, В. Ю. Король та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С. 10-26.

Додаткова

7. Гунчак Т. Україна: Перша половина ХХ ст. Нариси політичної історії. – К.: Либідь, 1993. – С. 3-53.
8. Довідник з історії України (А – Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 10; 15; 74-75; 400-401; 582; 648-650; 756; 793-794; 804; 867-868; 916-917; 924; 946; 950; 1048; 1095.

9. Історія України. / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів: Світ, 1998. – С. 206-218.
10. Політична історія України: Посіб. / За ред. В. І. Таничора. – К.: "Академія", 2001. – С. 182-205.
11. Сербей В. Г. Національне відродження України. – К.: "Альтернативи", 1999. – С. 245-310.
12. Субельний О. Україна: Історія. – К.: Либідь, 1994. – С. 269-300; 366-373.

ТЕМА 9. УКРАЇНЬСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ 1917 – 1920 рр.

План

1. Соціально-політичне становлення на Україні після перемоги Лютневої революції. Створення Української Центральної Ради. Боротьба за автономію України.
2. III Універсал Центральної Ради. Проголошення Української Народної республіки та її діяльність.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад. комент. В. Ю. Короля. К.: "Академія", 2001. – С. 244-272.
2. Історія України: Нове бачення / За ред. В. А. Смолія. – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 210-234.
3. Історія України. Навч. посіб. / Під ред. Г. Д. Темка, Л. С. Тупіченка. – К.: НАУ, 2001. – С. 154-168.
4. Україна в ХХ столітті (1900-2000): Зб. документів і матеріалів / Упорядник А. Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С. 26-56.

Додаткова

5. Винниченко В. Відродження нації. У 3 т. – К.: Політвидав України, 1990. – Ч. 1-2.
6. Грушевський М. С. На порозі нової України. – К.: Наук. думка, 1991. – С. 3-18.

7. Довідник з історії України (А-Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 15; 26-27; 32-33; 59-60; 107-108; 115-116; 131-132; 133-135; 155; 183-186; 196-197; 304-305; 376; 448-449; 565-566; 855-856; 952-954; 979-980.

8. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін). – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.
9. Копиленко О.Л., Копиленко М.Л. Держава і право України. 1917-1920. Навч. посібник. – К.: Либідь, 1997. – С. 10-87.
10. Криг'якевич І., Гнатевич Б., Стефанів З. та ін. Історія Українського війська. – Львів: Світ, 1992. – С. 357-420.
11. Нариси з історії дипломатії України / За ред. В.А. Смоля. – К.: "Альтернативи", 2001. – С. 314-327.
12. Політична історія України. Посіб. / За ред. В.І. Ганшори. – К.: "Академія", 2001. – С. 206-223.
13. Солдатенко В.Ф. Українська революція. Історичний нарис. – К.: Либідь, 1999. – С. 67-469.
14. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія Української державності: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 197-231.

ТЕМА 10. УКРАЇНА В ПЕРІОД ПЕТЬМАНАТУ ТА НА ЗАВЕРШАЛЬНОМУ ЕТАПІ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ (1919 – Листопад 1920 рр.)

План

1. Державний переворот 1918 р. Політика уряду П. Скоропадського.
2. Боротьба проти окупантів і гетьманщини. Відновлення УНР.
3. Боротьба за владу в Україні у 1919 р.
4. Причини поразки, історичне значення та уроки Української революції 1917-1920 рр.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад. комент. В.Ю. Короля. : "Академія", 2001. – С. 273-291.
2. Історія України: Нове бачення / За ред. В.А. Смоля. – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 234-288.
3. Історія України. Навч. посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупіченка. – К.: НАУ, 2001. – С. 168-190.
4. Україна в XX столітті (1900-2000): 36. документів і матеріалів / Упорядники А.Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С. 56-75.

Додаткова

5. Виниченко В. Відродження нації. У 3 т. – К.: Політгиддав, Україна, 1990. – Ч. 3.
6. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін). – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.
7. Копиленко О.Л., Копиленко М.Л. Держава і право України. 1917-1920. Навч. посіб. – К.: Либідь, 1997. – С. 10-172.
8. Нагаєвський І. Історія української держави ХХ ст. – К.: Укр. письменник, 1993. – С. 119-336; 353-368.
9. Нариси з історії дипломатії України / Під ред. В.А. Смоля. – К.: "Альтернативи", 2001. – С. 327-391.
10. Політична історія України. Посіб. / За ред. В.І. Ганшори. – К.: "Академія", 2001. – С. 223-246.
11. Полонська-Василенко Н. Історія України. У 2 т. – К.: Либідь, 1993. – Т.2. – С. 488-546.
12. Савин В.С. Авіація в Україні. Очерки історії. – Харків: Основа, 1995. – С. 75-100.
13. Солдатенко В.Ф. Українська революція. Історичний нарис. – К.: Либідь, 1999. – С. 470-909.
14. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія Української державності: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 232-329.

ТЕМА 12. УКРАЇНА В УМОВАХ НЕПУ

План

1. Соціально-економічне і політичне становище України після закінчення промадянської війни.
2. Перехід від політики „воєнного комунізму” до непу. Відновлення економіки України на засадах непу.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О.Д. Історія України. Посіб. – К.: “Академія”, 2001. – С. 373-384.
2. Годод 1921-1923 років в Україні. Зб. документів і матеріалів / АН України, Ін-т історії України та ін.; Відп. ред. С.В. Кульчицький. – К.: Наук. думка, 1993. – 240 с.
3. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад., комент. В.Ю. Королю. – К.: “Академія”, 2001. – С. 292-303.
4. Історія України. Навч. посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчєнка. – К.: НАУ, 2001. – С. 191-195; 199-207.
5. Новітня історія України (1900-2000): Підручник / А.Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С. 244-250; 253-256.
6. Україна в XX столітті. Збірник документів і матеріалів / Упорядник А.Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С. 74-104.

Додаткова

7. Довідник з історії України (А-Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 167; 216; 332; 516-517; 813-815; 899-900; 921-922; 1099-1100.
8. Історія України. / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів: Світ, 1998. – С. 252-254; 263-266.
9. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.

10. Політична історія України: Посіб. / За ред. В.І. Танцюри. – К.: “Академія”, 2001. – С. 247-257.
11. Пиріг О.А. Місце прошової реформи 1922-1924 рр. у здійсненні нової економічної політики // УІЖ, 2000. – №3. – С. 92-102.

ТЕМА 13. ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ

План

1. Сталінський „стрибок” в індустріалізацію.
2. Індустріалізація в Україні: методи, труднощі, соціально-економічні наслідки.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О.Д. Історія України: Посіб. – К.: “Академія”, 2001. – С. 388-395.
2. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад. комент. В.Ю. Королю. – К.: “Академія”, 2001. – С. 304-318; 319-327.
3. Історія України: Нове бачення / За ред. В.А. Смоля. – К.: “Альтернативи”, 2000. – С. 305-333.
4. Історія України. Навч. посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчєнка. – К.: НАУ, 2001. – С. 207-212, 221-229.
5. Політична історія України: Посіб. / За ред. В.І. Танцюри. – К.: “Академія”, 2001. – С. 294-338.

Додаткова

6. Історія України. / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів: Світ, 1998. – С. 263-283.
7. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища школа, 2002. – 430 с.

8. Довідник з історії України (А-Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 167-168; 237-238; 269-270; 288-290; 327-328; 534-536; 549-550; 931-932; 957-959.
9. Новітня історія України (1900-2000): Підручник / А.Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С. 267-270.
10. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 368-387.

ТЕМА 14. КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ ГОЛОД 1932 – 1933 рр.

План

1. Концепції розвитку сільського господарства.
2. Здійснення сталінської програми колективізації в Україні. Проблема куркульства.
3. Соціально-політичні наслідки колективізації. Голод 1932-1933 рр.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О.Д. Історія України: Посіб. – К.: "Академія", 2001. – С. 395-400.
2. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад. комент. В.Ю. Короля. – К.: "Академія", 2001. – С. 304-318, 319-327.
3. Історія України: Нове бачення. / Під ред. В.А. Смоляка. – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 305-333.
4. Історія України. Навч. посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчієнка. – К.: НАУ, 2001. – С.213-216.
5. Колективізація і голод на Україні, 1929-1933. Збірник документів і матеріалів. Відп. ред. С.В. Кульчицький. – К.: Наукова думка, 1992. – 736 с.

Додаткова

6. Історія України. / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів: Світ, 1998. – С. 264-266.
7. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник. Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін.). – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.
8. Довідник з історії України (А-Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 167-168; 237-238; 269-270; 288-290; 327-328; 534-536; 549-550; 931-932; 957-959.
9. Новітня історія України (1900-2000): Підручник / А.Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С. 259-267.
10. Україна в ХХ столітті. / Упоряд. А.Г. Слюсаренко та ін. - К.: Вища шк., 2000 – С. 109-123.

ТЕМА 15. УКРАЇНА В ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

План

1. Українське питання в міжнародних відносинах напередодні та на початку Другої світової війни.
2. Возз'єднання західноукраїнських земель з Українського РСР.
3. Напад фашистської Німеччини на СРСР.
4. Рух опору в українських землях.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О.Д. Історія України: Посіб. – К.: "Академія", 2001. – С.444-481.
2. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад. комент. В.Ю. Короля. – К.: "Академія", 2001. – С. 319-365.
3. Історія України: Нове бачення. / За ред. В. Смоляка. – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 334-352; 358-359.
4. Історія України: Навч. Посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчієнка. – К.: НАУ, 2001. – С. 225-258.

5. Політична історія України. Посіб. / За ред. В.І.Танцюри. – К.: “Академія”, 2001. С. 337-359.
6. Україна в XX столітті. Зб. документів і матеріалів. – К.: Вища шк., 2000. – С. 118-140.

Додаткова

7. Довідник з історії України (А-Д). Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 48; 82; 227; 320; 359-360; 534-537; 591; 911; 937-942; 955-956; 1100-1101.
8. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін). – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.
9. Коваль М.В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939-1945 рр.) – К.: “Альтернативи”, 1999. – 336 с.
10. Патриляк У.К. Націоналістичний партизанський рух на території Західної України влітку 1941 р. // УІЖ – 2000 – №4 – С. 113-119.
11. Нариси з історії дипломатії України / За ред. В.А.Смоля. – К.: “Альтернативи”, 2001. – С. 491-549.
12. Дагайдук Р. Українська повстанська армія: поглибл. через півстоліття // Давін – 2001 - №2 – С. 103-111.; – №3 – С. 113-123.
13. Проблема ОУН-УПА. Попередні історична довідка – К.: 2000. – С. 5-64.
14. Вейцман С. Батальон “НАХТИГАЛЬ”: сраження після війни // Столітні новості. 29 январ. – 4 февраль 2002. – №3 – С. 11.

ТЕМА 16. ВИГНАННЯ НІМЕЦЬКО-ФАШИСТСЬКИХ ЗАГАРБНИКІВ З ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ, ПІДСУМКИ ТА УРОКИ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ТА ВЕЛИКОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВОЄН

План

1. Сталінградська битва. Початок визволення українських земель.
2. Остаточне визволення України від німецько-фашистських загарбників. Внесок українського народу в перемогу над фашизмом.
3. Капітуляція фашистської Німеччини і мілітаристської Японії. Підружки й уроки Другої світової та Великої Вітчизняної воєн.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О.Д. Історія України. Посіб. – К.: “Академія”, 2001. – С. 481-484.
2. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад. комент. В.Ю. Короля. – К.: “Академія”, 2001. – С. 319-365.
3. Історія України: Нове бачення. / За ред. В.Смоля. – К.: “Альтернативи”, 2000. – С. 334-352; 358-359.
4. Історія України: Навч. Посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тупчієнка. – К.: НАУ, 2001. – С. 258-271.
5. Політична історія України. Посіб. / За ред. В.І.Танцюри. – К.: “Академія”, 2001. С. 340-361.
6. Новітня історія України (1900-2000). Підручник / А.Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С. 325-329.
7. Україна в XX столітті. Зб. документів і матеріалів. – К.: Вища шк., 2000. – С. 118-140.

Додаткова

8. Булько О.В. Військовополонені в СРСР (1941-1945 рр.) // УІЖ – 2000. – №4. – С. 120-126.

9. Гражданский воздушный флот в Великой Отечественной войне. Статьи, воспоминания, документы. (Под ред. Б.П. Бугаева. – М.: Воздушный транспорт, 1995. – С. 164-192.
10. Истории отечественной гражданской авиации. / Отв. Ред. И.А.Филатов. – М.: Воздушный транспорт, 1996. – С. 144-263.
11. Исторична наука: термінологічний і понятійний довідник. Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Спосаренко та ін.) – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.
12. Коваль М.В. Україна в Другій світовій і Великій Вітчизняній війнах (1939-1945 рр.) – К.: "Альтернативи", 1999. – 336с.
13. XX век. Гражданская авиация России в лицах. – М.: 2000. – С. 112-160.

**ТЕМА 17. УКРАЇНА В УМОВАХ НАРОСТАННЯ КРИЗИ
ТОТАЛІТАРНОГО РЕЖИМУ (1956 – 1985 РР.) ТА ПЕРЕБУДОВЧИХ
ПРОЦЕСІВ (1985 – 1991 РР.)**

План

1. Характер суспільно-політичного життя в Україні (1956 – 1985 рр.)
2. Соціально-економічний розвиток України (1956-1985 рр.)
3. Перебудова в Україні: причини, суть, наслідки.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О.Д. Історія України: Посіб. – К.: "Академія", 2001. – С. 511-565.
2. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад. комент. В.Ю.Короля. – К.: "Академія", 2001. – С. 387-429.
3. Історія України: Нове бачення / За ред. В.А.Смоли. – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 368-396.
4. Історія України: Навч. посіб. / Під ред. Г.Д.Темка, Л.С.Тупієнка. – К.: НАУ, 2001. – С. 294-316.

5. Україна в XX ст. (1900-2000): Збірник документів і матеріалів / Упоряд. А.Г.Спосаренко та ін.) – К.: Вища шк., 2000. – С. 158-160, 176-177, 185-187, 179-180, 182-184.
6. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності. Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 410-445.

Додаткова

7. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в умовах системної кризи (1946-1980 рр.) – К.: "Альтернативи", 1999. – С. 82-294.
8. Васюта С.І. Чорнобильська катастрофа в контексті соціологічних проблем // УДЖ, 2001. – №4. – С. 75-111.
9. Довідник з історії України (А-Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 205-206; 211-212; 914-916; 969-970; 1083; 1088; 1105.
10. Історія України / Керівник авт. кол. Ю.Зайцев. – Львів: Світ, 1998. – С. 339-341; 345-429.
11. Касьянов Г.В. Незгодні: українська інтелігенція в русі опору 1960-80-х років. – Київ-Львів: Либідь, 1995. – 224 с.
12. Коропещький І.С. Діло про минуле, недавнє минуле та сучаснє української економіки. – К.: Либідь, 1995. – С. 39-64.
13. Кульчицький С.В. Утвердження незалежної України: перше десятиліття // УДЖ, 2001. – №2. – С. 3-22.
14. Шитюк М.М. Еволюція репресивно-каральної системи в радянській Україні // УДЖ, 2001. – №3. – С. 128-142.

ТЕМА 18. РОЗВИТОК НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

План

1. Розбудова незалежної України.
2. Соціально – економічна політика України.
3. Національно-культурне відродження та розвиток міжнародних відносин в Україні.
4. Україна в сучасному світі.

ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О.Д. Історія України: Посіб. – К.: “Академія”, 2001. – С. 565-647.
 2. Історія України: Документи і матеріали. Посіб. / Уклад. комент. В. Королюк – К.: “Академія”, 2001. – С. 425-446.
 3. Історія України: Нове бачення / За ред. В.А. Смоляк. – К.: “Альбернативи”, 2000. – С.393-410, 413-430.
 4. Історія України: Навч. посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С.Тупченка. – К.: НАУ, 2001. – С.317-371.
 5. Політична історія України: Посіб. / За ред. В.І.Танцюри. – К.: “Академія”, 2001. – С.425-463.
 6. Україна в ХХ столітті (1990-2000): Збірник документів і матеріалів / Упоряд.: А.Г.Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С.199-200, 201, 202, 202-207, 208, 211, 212, 218, 228, 221, 238.
 7. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 441-473.
- Додаткова
8. Віднянський С.В., Мартинюк А.И. Зовнішня політика України як предмет історичного аналізу: концептуальні підходи та перспективи // УІДЖ 2001. – №4. – С.41-57.
 9. Довідник з історії України (А-Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 345-346; 414; 501; 801-803; 805-806; 922-923; 928; 934.
 10. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В.І.Гусев, А.Г.Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.
 11. Історія України / Керівник авт. кол. Ю.Зайцев. – Львів: Світ, 1998. – С.433-444; 462-470.
 12. Культурний С.В. Утвердження незалежної України: перше десятиліття // УІДЖ 2001. – №2. – С.18-22; –№3. – С.48-68; – №4. – С.3-41.
 13. Липина В.М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.) – К.: “Альбернативи”, 2000. – 360 с.

14. Нариси з історії дипломатії України / Під ред. В.А. Смоляк. – К.: “Альбернативи”, 2001. – С. 617-714.
15. Новітня історія України (1990-2000): Підручник / А.Г.Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С. 535-592.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА І. УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ 1917 – 1920 РР.

План

1. Суспільно-політична ситуація в Україні після перемоги Лютневої революції. Початок Української революції. Створення Української Центральної Ради та її боротьба за автономію України.
2. Проголошення УНР та її діяльність.
3. Українська держава П.Скоропадського. Відродження УНР. Встановлення радянської влади в Україні. Поразка Української революції.

Реферати

1. М. Грушевський – видатний історик, державний і політичний діяч.
2. Причини поразки, історичне значення та уроки Української революції.
3. Авіація в Україні в період відродження державності.

Основні поняття: Українська національно-демократична революція, Центральна Рада, Генеральний секретаріат, федерація, автономія України, окупація, військово-польові суди, Конституція УНР, двопалатдя, ультиматум, диктатура, декрет, декларація, українські установчі збори, громадянська війна, державний переворот, гетьманат, повстансько-партизанський рух, Директорія, “воєнний комунізм”, отаманщина, контрреволюція, Варшавський договір, поразка Української революції.

1. Історія України: Документи. Матеріали. Посіб. / Уклад. комент. В.Ю. Короля. К.: "Академія", 2001. – С. 244-291.
 2. Історія України: Нове бачення / За ред. В.А. Смоляка. – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 210-288.
 3. Історія України. Навч. посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тутченка. – К.: НАУ, 2001. – С. 154-190.
 4. Україна в ХХ столітті (1900-2000): 36 документів і матеріалів / Упорядник А.Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища школа, 2000. – С. 26-75.
- Додаткова**
5. Винниченко В. Відродження нації. У 3 т. – К.: Політвидав України, 1990. – Ч. 1-3.
 6. Довідник з історії України (А-Я). Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 15; 26-27; 32-33; 59-60; 107-108; 115-116; 131-132; 133-135; 155; 183-186; 196-197; 304-305; 376; 448-449; 565-566; 855-856; 952-954; 979-980.
 7. Іванис В. Симон Петлюра – Президент України. – К.: Наук. думка, 1993. – С. 65-214.
 8. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник. Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Слюсаренко та ін. – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.
 9. Копиленко О.Л., Копиленко М.Л. Держава і право України. 1917-1920. Навч. посібник. – К.: Либідь, 1997. – С. 10-172.
 10. Крип'якевич І., Гнапевич Б., Стефанів З. та ін. Історія Українського війська. – Львів: Світ, 1992. – С. 357-420, 421-568; 581-589.
 11. Нариси з історії дипломатії України / За ред. В.А. Смоляка. – К.: "Альтернативи", 2001. – С. 314-391.
 12. Політична історія України. Посіб. / Під ред. В.І. Таншори. – К.: "Академія", 2001. – С. 206-246.
 13. Солдатенко В.Ф. Українська революція. Історичний нарис. – К.: Либідь, 1999. – 909 с.

14. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія Української державності. Курс лекцій. – К.: Либідь, 1999. – С. 197-329.

Методичні рекомендації

Розглядаючи **перше питання**, слід з'ясувати соціально-економічне та політичне становище в Україні після Лютневої революції. Визначте позиції, загальноросійських і національних політичних партій, що діяли в Україні.

Лютий 1917 р. поклав початок новому етапу боротьби за національне відродження України – Українській національно-демократичній революції, першим кроком якої було створення Української Центральної Ради. Проаналізуйте процес політичного визначення УНР, акцентуючи увагу на роботі Всеукраїнського національного Конгресу, що став першим кроком до відродження української державності, рішення військового, селянського, робітничого та інших з'їздів та конференцій. Покажіть боротьбу Центральної Ради за автономію України (квітнева маніфестація у Києві, делегація Центральної Ради до Тимчасового уряду, 1-й Універсал Ради).

Необхідно усвідомити причини прийняття та зміст перших двох Універсалів Центральної Ради, відношення до них Тимчасового уряду, різних політичних партій. Розкрийте ситуацію в країні восени 1917 р.

Вивіглюючи **друге питання**, з'ясуйте соціально-політичні зміни в Україні після жовтневих збройних повстань в Петрограді і Києві. Розгляньте зміст III Універсалу Центральної Ради, яким проголошувалась УНР.

Аналізуючи стосунки між Центральною Радою і Радянською Росією, покажіть в чому полягали підвалини їх конфронтації, суть маніфесту РНК РСРР від 4 грудня 1917 р. з ультимативними вимогами до Центральної Ради. Розкрийте рішення II з'їзду Рад України та наступні політичні події. З'ясуйте причини прийняття Четвертого Універсалу його значення.

Розглядаючи зовнішню політику УНР, зупиніться на ході переговорів Центральної Ради із державами австро-німецького блоку в Бресті, умовах підписаного Брестського мирного договору.

На закінчення цього питання необхідно розкрити діяльність УНР до квітня 1918 р., втручання окупаційних властей у внутрішні

справи УНР, рішення останньої сесії УНР. Визначте досягнення і помилки у діяльності УНР.

При вивченні третього питання, рекомендуємо з'ясувати і розкрити причини гетьманського перевороту. Покажіть цілі і завдання гетьманщини, її внутрішню та зовнішню політику, ставлення до неї різних політичних сил в Україні та за її межами.

Проаналізуйте, чому політика гетьманщини привела до загострення політичної, економічної та соціальної ситуації в Україні. Які зовнішні фактори сприяли цьому? Покажіть ставлення українського народу до гетьманщини та окупантів. Які сили брали участь в боротьбі проти гетьманату? Розкрийте їх організацію і практичні дії. Проаналізуйте причини кризи гетьманату, яка привела його до краху і приходу до влади Директорії УНР. На конкретних прикладах розкрийте сутність внутрішньої та зовнішньої політики Директорії, а також причини поразки Директорії і зміцнення радянської влади в Україні.

Далі, необхідно проаналізувати, чому більшовики захопили владу в Україні на початку 1919 р., рішення III Всеукраїнського з'їзду Рад. Покажіть сутність денікінщини і боротьбу проти неї. Радимо розкрити, чи мала радянська влада підтримку серед українського населення? Коли закінчилася фронтальна боротьба війська УНР за незалежність? З'ясуйте особливості партизансько-повстанського опору Радянській владі, методи та форми, якими радянська влада була встановлена на українській землі, її політику "воєнного комунізму".

Проаналізуйте політичні події в Україні після підписання Варшавського договору (кіпень 1920 р.).

Питання для самоконтролю

1. Які органи влади сформувалися в Україні після повалення царизму?
2. Проаналізуйте зміст чотирьох Універсалів УНР.
3. Визначте причини квітневого 1918 р. Державного перевороту та сутність політики Гетьманату?
4. Як і з якою метою створювалася Директорія? Декларація Директорії УНР.
5. Проаналізуйте особливості боротьби за владу в Україні у 1919-1920 рр.

6. Охарактеризуйте акт здука УНР і ЗУНР, його значення та наслідки.
7. Які фактори призвели до утворення Української радянської республіки?
8. Визначте головні етапи національних змагань в західноукраїнських землях у 1918-1920 рр.
9. Уясніть причини поразки та історичне значення Української революції.

Навчальні завдання

- Визначте основні етапи Української революції та складіть хронологічну таблицю.
- Проаналізуйте події під Крутами у січні 1918 р. і дайте їм розгорнуту оцінку.
- Уясніть заобутки і прорахунки УНР.
- Проаналізуйте процес розвитку авіації в Україні у 1917-1920 рр.

ТЕМА 11. РОЗВИТОК НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ

План

1. Розбудова незалежної України.
2. Соціально-економічна політика України.
3. Національно-культурне відродження та розвиток міжнародних відносин в Україні.
4. Україна в сучасному світі.

Реферати

1. Розвиток цивільної авіації в незалежній Україні.
2. Інтеграція України в Європейську співдружність.
3. Україна в сучасному світі.

Основні поняття: суверенітет, демократична держава, конституція, ієєологія, правова держава, приватизація, інфляція, протекціонізм, національний дохід, національно-культурне відродження, національна свідомість, національна ідея, діаспора.

національні меншини, зовнішня політика, геополітика, міжнародні відносини.

ЛІТЕРАТУРА

Основні

1. Бойко О.Д. Історія України. Посіб. – К.: "Академія", 2001. – С.565-647.
2. Історія України: Документи і матеріали. Посіб. / Уклад. комент. В. Короля – К.: "Академія", 2001. – С. 425-446.
3. Історія України: Навч. посіб. / Під ред. Г.Д. Темка, Л.С. Тутченко. – К.: НАУ, 2001. – С.317-371.
4. Історія України: Нове бачення / За ред. В.А.Смоля. – К.: "Альтернативи", 2000. – С. 393-410, 413-430.
5. Політична історія України: Посіб. / За ред. В.І. Ганшори. – К.: "Академія", 2001. – С. 425-463.
6. Україна в XX столітті (1990-2000): Збірник документів і матеріалів / Упоряд. А.Г. Спосаренко та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С.199-200, 202, 202-208, 211, 212, 218, 221, 228, 238.

Додаткова

7. Віднянський С.В., Мартинюк А.И. Зовнішня політика України як предмет історичного аналізу: концептуальні підходи та перспективи // УДЖ, 2001. – №4. – С.41-57.
8. Довідник з історії України (А-Я): Посіб. – К.: Генеза, 2001. – С. 345-346; 414; 501; 801-803; 805-806; 922-923; 928; 934.
9. Зеленин В.І. Авіація і час, 1997. – №1. – С. 1-2.
10. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник: Навч. посіб. (В.І. Гусев, А.Г. Спосаренко та ін. – К.: Вища шк., 2002. – 430 с.
11. Історія України / Керівник авт. кол. Ю. Зайцев. – Львів: Світ, 1998. – С. 433-470.
12. Культурний С.В. Утвердження незалежної України: перше десятиліття // УДЖ, 2001. – №2. – С.18-22. – №3. – С.48-68. – №4. – С.3-41.

13. Литвин В.М. Україна на межі тисячоліть (1991-2000 рр.) – К.: "Альтернативи", 2000. – 360с.
14. Нариси з історії дипломатії України / За ред. В.А. Смоля. – К.: "Альтернативи", 2001. – С.617-714.
15. Новітня історія України (1990-2000): Підручник / А.Г. Стюсаренко, В.І. Гусев, В.П. Дрожин та ін. – К.: Вища шк., 2000. – С.535-614.
16. Шевчук В.П., Тараненко М.Г. Історія української державності: Курс лекцій. – К.: Львів, 1999. – С. 441-460.

Методичні рекомендації

При висвітленні першого питання перш за все необхідно проаналізувати зміст протокольного 24 серпня 1991 р. Верховною Радою України Акта про державну незалежність України, а також результати Всеукраїнського референдуму (1 грудня 1991 р.), на якому було підтверджено Акт проголошення незалежності України та обрано Президента України. Покажіть, як відбувалося визнання новоутвореної держави світовим співтовариством.

У продовження першого питання зосередьте увагу на початкових кроках розбудови незалежної української держави – процесі запровадження атрибутів державності. Покажіть, як і на підставі яких документів відбувалися фіксації кордонів України та які труднощі виникли на шляху цього процесу (Крим та Чорноморський флот); визначення промисловства; прийняття національної символіки як державної; запровадження власної грошової одиниці. Зверніть увагу на процес формування збройних сил України – гаранту захисту державної незалежності, територіальної цілісності та суверенітету країни.

Далі зверніть увагу на створення правової бази, необхідної для розвитку України як демократичної держави. При відповіді враховуйте, що пріоритетним напрямом державотворчого процесу є формування трьох основних гілок влади – законодавчої, виконавчої, судової. Проаналізуйте складності процесу трансформації вже існуючих та формування нових владних структур. Розкажіть про труднощі на шляху конституційного процесу, прийняття Конституції України 28 червня 1996 р. Розкажіть основні положення Конституції України.

Дайте характеристику основних ідеологічних течій (комунізм, соціалізм, соціал-демократія, лібералізм, консерватизм, націоналізм, фашизм) і партій України.

Окрему увагу слід приділити результатам парламентських виборів (2002 р.)

Закінчити розгляд питання доцільно узагальненням про стан та перспективи розвитку багатопартійності в Україні. Покажіть роль громадських організацій у розбудові незалежної України.

При висвітленні другого питання перед усім необхідно висвітлити стартові умови розвитку української економіки після виходу з загальносоюзного народногосподарського комплексу. Радимо враховувати, що формування ринку в Україні відбувалося у значно несприятливих умовах. До них відносяться теоретична непередготовленість до реформ, відсутність підтримки серед основної частини населення, непослідовність дій уряду. Економічні труднощі ускладнювалися непродуманою, широкомасштабною приватизацією. Наведіть статистичні данні, що свідчать про наявність соціально-економічної кризи, яка характеризувалася зниженням темпів промислового та сільськогосподарського виробництва, кризою кредитно-фінансової системи, наростанням інфляційних процесів, соціальної напруженості. Далі покажіть основні напрями та пріоритетні завдання проголошеної у 1994 р. нової стратегії соціально-економічного розвитку країни, та зміст програми антикризових дій, основні напрями якої були визначені у доповіді Президента України з нагоди першої річниці Конституції (26 червня 1997 р.).

Підбийте підсумки соціально-економічного розвитку України за 1994-2001 рр. Зверніть увагу на те, що вжиті заходи дозволили дещо стабілізувати соціально-економічну ситуацію в країні, намітилося економічне зростання. Україна прийняла програму "Україна-2010", в якій намічені заходи по розвитку промисловості, національної економіки в соціальному напрямі. Завершуючи розгляд питання зробіть власні висновки щодо стану та перспектив соціально-економічного розвитку країни в цілому та окремо радимо зупинитися на розвитку цивільної авіації України.

При висвітленні третього питання перш за все радимо показати процес національно-культурного відродження в Україні. Зверніть увагу на зростання самосвідомості та духовності українського народу, відродження історичної пам'яті, повернення

забутих імен діячів науки, культури та мистецтва, переорієнтацію української культури на загальнолюдські цінності. Покажіть який вплив на процес національно-культурного відродження мало прийняття 28 жовтня 1989 р. закону "Про мови в УРСР" та надання українській мові статусу державної. Розкрийте основні завдання та напрями розвитку науки та освіти на сучасному етапі.

Далі радимо розкрити вплив відродження державності України на міжнародні відносини в країні. Особливу увагу зверніть на Декларацію прав національностей України (прийняту Верховною Радою України 1 листопада 1991 р.), яка гарантує рівні політичні, економічні, соціальні та культурні права громадян всіх національностей, які проживають в Україні, та Конституцію України, яка гарантує забезпечення етнічної, мовної, релігійної самобутності національних меншин в Україні. Покажіть, як відбувається формування національно-адміністративних одиниць, системи національних шкіл, бібліотек, преси, національних культурно-освітніх товариств. Завершуючи розгляд питання підбийте підсумки та дайте власну оцінку розглянутих проблем.

Четверте питання радимо почати з визнання України світовим співтовариством та встановлення дипломатичних відносин. Далі слід проаналізувати, як відбувалося формування концепції зовнішньополітичного курсу держави. Зупиніться на основних пріоритетах зовнішньополітичної діяльності України на сучасному етапі. Покажіть, як відбувається процес інтеграції України у світові, європейські структури (співробітництво з Європейським Союзом, входження до Ради Європи, зміцнення зв'язків з НАТО). Далі радимо зупинитися на висвітленні проблем та перспектив співробітництва України з країнами СНД (Росією, Білорусією, Молдовою, країнами азійського регіону); США та західноєвропейськими державами.

Покажіть участь України у миротворчих заходах ООН, у програмі "Партнерство заради миру".

Завершуючи розгляд питання, зробіть власні висновки щодо проблем та перспектив міжнародної діяльності України.

Питання для самоконтролю

1. Які основні агрибути держави ви знаєте? Як проходило запровадження агрибутів державності в Україні?
2. Як ви розумієте поняття „гілка влади“? Які гілки влади існують та як вони взаємодіють одна з одною?
3. Що таке правова база держави? Які труднощі на шляху створення правової бази виникли в Україні?
4. Яку роль у розбудові незалежної держави зіграли суспільно-політичні рухи та громадські організації України?
5. Які підсумки соціально-економічного розвитку України за 1991-2001 рр.?
6. Як проходить процес етнокультурного відродження національних меншин в Україні?
7. Які напрями зовнішньополітичної діяльності України є пріоритетними на сучасному етапі?

Навчальні завдання

- Складіть схему взаємодії законодавчої та виконавчої гілок влади.
- Зробіть порівняльну характеристику планової та ринкової економічної системи. Покажіть переваги та недоліки кожної з них.
- Обґрунтуйте власну думку відносно сучасного стану цивільної авіації України та перспектив її розвитку.
- Зробіть аналіз стану міжнародних відносин в Україні.
- Проаналізуйте загальні причини виникнення національно-конфліктних зон на теренах колишнього СРСР.
- Зробіть власний аналіз сучасного стану та перспектив інтеграції України у світові, насамперед європейські структури.
- Назвіть основні тенденції розвитку сучасної науки та освіти.

Навчально-методичне видання

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Методичні рекомендації
та плани семінарських занять
для студентів першого курсу
Інституту заочного та дистанційного навчання
усіх спеціальностей

Укладачі: **ТЕМКО Григорій Дмитрович,**
ГРЕБЕННИКОВ Володимир Миколайович,
ВЕМ Наталія Вікторівна,
ГОЛОВКО Світлана Григорівна,
ЗАХАРЧУК Олег Миколайович,
ЦЬКОВА Оксана Григорівна,
КОВАЛЬЧУК Лада Станіславівна,
КУРЧЕНКО Тетяна Свєтліївна,
ПАВЛОЧЕНКО Володимир Іванович,
ПЕТАСЮК Іван Андрійович,
ПЕТАСЮК Олена Іванівна,
ЮРЧЕНКО Ольга Андріївна

Підписано до друку 18.07.02. Формат 60x84/16. Папір газетний
Офсетний друк. Ум. фарбовийб. 15. Ум. друк. арк. 3,25. Обл.-вид. арк. 3.
Тираж 500 прим. Замовлення № 141-1. Вид. № 133/III.

Видавництво НАУ
03058, Київ-58, проспект Космонавта Комарова, 1.

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 977 від 05.07.2002.